Johannes de Sancto Geminiano: Liber de exemplis ac similitudinibus rerum. Ed: Sebastian Brant
[Basel]: Johann Froben and Johann Petri de Langendorff, 25 Jan. 1499 Seite 3

Prologus primus

Incipit sūma insignis ac per/
utilis p̄dicatoribus de quacunqꝫ materia
dicturis fratr̄ Johānis de sancto Gemi/
niano ordinis p̄dicatorū: sacre theologie
doctoris clarissimi: que intitulatur de exē
plis ⁊ similitudinibus rerum.

Prologus primus

OMnia faci/
to cito ſm exēplar ꝙ tibi
mōstratū ē. Hebreo. viij.
In om̄ibus operibus ar
tiū videmꝰ ꝙ eorꝫ opifi/
ces dirigunt̄ ⁊ regulant̄
duplici exēplari. Nā qui sūt in arte periti
interiꝰ habēt exemplar. s. formā artis ſm
quam operātur. Qui vero artez addiscūt
nondū eruditi in ipsa: aspiciūt ad exēplar
exteriꝰ p̱ aliquē artificē factū: sicut pueri
qui scribere discūt: tenent pre oculis exem
plar magistri. Sed quēadmodū in ope/
ribus artiū: sic etiā in moribꝰ ⁊ actibꝰ vir/
tutū duplex habemus exemplū. Naz prīo
quidē p̱ fidem habemꝰ intus xp̄m: ſm illd̾
Apl̄i Eph̄. iij. Habitare xp̄m p̱ fidē in cor
dibus vestris. Et hoc ē exemplar p̄cipuū
p̱fecte vite. Unde ⁊ ipse ait Joh̄. xiij. Ex/
emplum dedi vobis: vt quēadmoduz ego
feci ita ⁊ vos faciatis. Et de hoc exēplari
principaliter intelligi debet verbū p̄alle/
gatum: Om̄ia facito ſm exemplar scilicet
xp̄i qd̾ tibi mōstratū est scilicet per fidem.
Hoc est igit̄ exemplar intrinsecū existens
in corde p̱ fidē: scilicet xp̄i vita. quod exē/
plar Apl̄s sequēs et ei cōformatꝰ totaliter
dicebat ad Gal̄. ij. Uiuo ego iam non ego:
viuit vero in me xp̄s. Sed est aliud exē/
plar extrinsecū: scilicet natura creata rerū
que sunt extra animā quo dirigitur huma
na industria: nō tantū in op̱ibus artiū (in
quibus vt dicit Aristo. Ars imitat̄ natu/
rā inquantū potest) sed etiā in moribus ⁊
actibus virtutū. ita vt etiā de hoc exēpla/
ri possit dici verbū propositū: Om̄ia faci/
to ſm exemplar qd̾ tibi monstratū est scili
cet in rerū natura. Nā ex ipsis nature ope
ribus sumuntur similitudines ⁊ plurima
exempla vtilia nostris cōpetentia moribꝰ.
Et hinc ē ꝙ venerabilis doctor Gregoriꝰ
Naçiançenus cuiꝰ testante Hieronymo tā
ta auctoritas fuit vt nullus vnq̄ꝫ eius di/
ctis calūniā inferre p̄sumpserit. Immo in
sup̱ vt testatur Rufinus tanta fuit eiꝰ au/
ctoritas apud ecclesias xp̄i: vt esse putare
tur hereticus qui illi fuisset ausus in aliq̄
cōtraire. Hic itaqꝫ tā p̄cipuus doctor hāc
sibi ꝯsuetudinē fecerat: vt quicq̄d eius oc
curreret oculis de rebus exterioribus: in/
terioribus aīe moribꝰ adaptaret. Sic enī
refert ip̄e de se in suo apologetico dicēs:
Mos mihi est ad meip̄m singula queqꝫ re/
uocare: precipue si quies mihi sit ⁊ silentiū
si vacet aīī moribus adaptare quod vide
tur in ocul̄. Uñ ⁊ oculorū visio fit mihi mē
tis eruditio. Huius igit̄ exēplū laudabile
seq̄ p̄dicatores oportet si abundare volūt
copia exemplorū. Que copia illis si affue
rit precipue de rebus extrinsecis que no/
bis sūt in aperto: ⁊ etiā de mirandis ope/
ribus que cōtinue natura ꝓducit: vel ad/
inuenit humana industria: nō eos tantuꝫ
apud curiosos auditores faciet gratiosos
quos mira nature opera vel humane īuē/
tiōis studia narrata ⁊ patefacta delectāt:
sed etiā apud vulgus ⁊ simplices fructuo
sos ⁊ acceptos ꝯstituet: dum per exempla
ad sensū spiritualia ⁊ subtilia declarabūt.
Predicātiū igit̄ comodo curioso deside
rio simpliciū: auditorū ꝓfectui desiderās
insuire Ego int̄ frēs ordis p̄dicatoꝝ mini
mus noīe Heluicꝰ natiōe teutonicꝰ de mul
taꝝ reꝝ exemplis q̄ diuersis hominū mori
bus ⁊ actibꝰ adaptant̄: p̄n̄s opusculū a ve
nerande recordatiōis p̄re ⁊ doctore Joh̄e
de sc̄ō Geminiano q̄ndā absqꝫ p̄fatiōe edi
tū: nouo p̄fari volui ꝓlogo et in lucē pro/
mulgare op̱eprecīū duxi: ⁊ librū de exem/
plis ⁊ similitudinibꝰ rerū ip̄m intitulaui:
exēplū seq̄ desiderās p̄ris n̄ri beati Dn̄ici
de quo inter alia legit̄: ꝙ vbicūqꝫ conuer
sabat̄: edificatorijs affluebat sermonibus
et abūdabat exēplis q̄bꝰ ad amorē xp̄i: se/
culi ve contēptū audiētiū aīī flecterētur.
Non aūt visū ē mihi de exemplis historia/
libꝰ aliquid in hoc op̱e ponere: ex eo ꝙ tā
de historia Biblie q̄ꝫ etiā de vit̄ sanctoꝝ:
et insup̱ de factis gentiliū diuersa per di/
uersos opera facta sunt satis sufficienter.
Intendo aūt in op̱e isto sequi p̄cipue rerū
ordinē de quibꝰ adducentur exempla: ni/
hilominus tn̄ materias quibꝰ aptabunt̄
exempla reducā vt meliꝰ potero in singu/
lis reruz generibus in ordine alphabeti.

GROSSHERZOGLICH
HESSISCHE
HOFBIBLIOTHEK

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-ii-737/0003
Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt
gefördert durch die DFG